

GRIT LAND

TYSK NØYAKTIGHET OG SÅNDØRSE

Mange nordmenn går ennå etter andre års krig mot Tyskland omkring og snakker om noe de kaller "tysk grunnighet", "tysk orden" osv. uten at de egentlig kan gi noen hardere forklaring på disse uttrykk som i mange tilfelle vel bare er løvninger fra svartemåten som ikke har noe med nazisme å gjøre.

Neppa har noen av oss for disse krigsår fått høve til å se på mange slette egenskaper samlet hos et folk som vi nå har rett nok representanter for det tyske. Etter Haag-konvensjonen skulle en okkupasjonsmakt ikke blande seg inn i det okkuperte lands indre forhold uten det var nødvendig av hensyn til den militære situasjon. Blant de ting tyskerne direkte har erklært seg villig til å respektere, er våre sosiale trygter som de norske arbeidere som er beskjeftiget ved tyske anlegg. Dette blir ofte av tyskerne praktisert på den måten at de offentlige trygdekasser må betale trygdene, mens de tyske arbeidsgivere ganske enkelt kan være å betale de premiene de plikter. Særlig enkelt er dette for arbeidsgivere som flytter rundt fra kommune til kommune. Når de reiser av sted, vinker de glad og fornøyet til trygdekassen - bare prøv om dere kan få premiene! - Selv mindre saker som disse finner tyskerne det beleilig å bruke til bedrageri. Men det norske folk skal jo plukkes grundig, så hvorfor ikke?

Tyske leger har etter norsk lov ikke lov til å praktisere mot betaling når det gjelder norske pasienter. Siden oktober 1942 har de imidlertid av "minister Hagelin" fått lov til å praktisere i distrikter hvor det ikke er norsk lege, eller hvor det ville ta uendelig lang tid å hente norsk lege. Dette lovte har de tyske leger nyttlet på den måten at de ikke bare har sikret seg adgang til behandling av norske statsborgere ved de anlegg de er knyttet til, men de har endog gått så langt at de så å si med våp. makt nekter norske arbeidere å søke norsk lege. Selvfølgelig kan dette kalles grunnighet i framgangs måten, men det bør absolutt betegnes som tysk grunnighet.

POLITISKE RETTERT

"Fhv. minister Hustad er blitt stempelepapirforvalter". - Med noen undring leste den utnævnte avisleser for en tid siden at en mann ved navn Skarphagen var blitt "minister i Arbeidsdepartementet". Det ble ikke sagt noe om hans forgjenger, herr Hustad, men en leste mellom-

linjene at han var gått ut av den fremste kamplinje, og litt senere fikk en altså vite at han var utnevnt til forvalter av det utestemte papir. Bak disse meddelelser ligger en lang og interessant drakamp mellom NS-folk og tyskerne, som endte med Hustads nederlag.

Da Hustad tiltrådte 25. sept. 1942 så han litt for lyst på tilværet. Han kom nemlig meget snart med uttalelser som var så fri at tyskerne fant det påkrevet å sette munnkurt på ham. Han fikk rott og slett taleforbud! Senere har hans syn på politiske spørsmål avveket så meget fra tyskerne at han ikke kunne tales, men måtte fjernes før han gjorde for mye galt.

Den mere direkte foranledning til at han måtte gå, skyldes at kollega Waist overfor tyskerne har fått ham framstilt som meget gunstende for tysk initiativ i Norge, særlig i spørsmål vedrørende overlatelse av konseksjoner på vannfall, industri m.v. Waist har gått inn for å skaffe tyskerne direkte fordele ved konseksjonene, så de ikke bare skulle få verdier som intet norsk tiltak noen gang har oppnådd, men endog villet yte tyskerne direkte statsstøtte til denne ekspropriasjonen av norske industri muligheter. Dette var for grovt for Hustad, som snart gjorde oppmerksom på at dette var uverdigg for NS som rettsopp hadde angrepet "det gamle styre" fordi det solgte Norges naturrikdommer til utlandet.

Men her tok altså Hustad for sterkt i. Som hans etterfølger har tyskerne nå satt inn en mere villig lakst, en veritabel skarper ved navn Skarphagen, som har prestet å beholde full lønn i fig. stillinger på en gang: minister 48000, generaldirektør i Vassdragsdirektoratet 28000, professor 11700, samt 77 700 kr. Nest etter er "Skarphagen" utvilsomt den best lønte NS.

Tetlig har tyskerne villet prøve om det ikke kunne være heldig å ha viktige poster besatt med folk som har det meget travelt med å løpe omkring og høve gaejer og som derfor neppa får tid til å gjøre noen opphevelser når tyskerne stjeler Norges vassdrag og industri muligheter.

Og ubehagelige kverulanter kan en jo sette i en krock og passe på det stempele papir. For den saks skyld vil nok tyskerne sette en annen motstander til å passe på det utestemte, det fins alltid muligheter for å stemple folk som mindre bra papir.

TIRSDAGS NYHETER FRA LONDON:

Den tyske sørfronte i oppløsning. En dagsordre fra marskalk Stalins onsdag kveld meldte at den tredje ukrainske arme under general Malinovsky's ledelse har inntatt svartehavshavnen etter bitre gatekamper. Tirsdag gikk russerne over Dnjepr 60 km lenger opp og tok byen Berisslave med storm. Tyskerne trodde det var umulig å forsere elva p.g.a. flommen, og var ikke forberedt. Den røde stjerne skriver at de flyktet i panikk og etterlot seg store mengder av utstyr. Russerne satte etter og nådde Kherson etter en framrykning på 70 km. Tyskerne på Krim er nå berøvet et hvert håp om å unnsnippe til lands og sjøveien blir stadig mere utsatt for angrep. De tyske divisjoner i Nikolajev befinner seg i en meget vanskelig stilling. Russerne har gått over elva i gul mindre enn 15 km nord for byen og truer med å avskjære den eneste jernbane vestover, tyskernes siste retrettvei fra Nikolajev. - Lenger nord har russerne inntatt distriktsetret Ustinovka, 60 km V for Krivj Rog. Over 1500 tyskere falt og mange ble tatt til fange under kampene om denne by. Fra Ustinovka støter de videre fram mot det viktige knutepunktet Parvomeisk, som også er truet østfra etter at tropper fra 2. ukrainske arme mandag nådde fram til Bug midtre løp mellom Dzukinka og Gajvoran, ca. 50 km SV for Uman. 2500 tyskere lå tilbake på slagmarken etter det russiske framstøtet her, og flere hundre druknet ved overfarten over Bug. Russerne har allerede fast fot på Bug vestsida hvorved de for første gang er kommet inn i provinsen Odessa, og man skimter angrensningsspisene for en stor russisk knipetang som tar sikte på å isolere tyskerne syd for Svenigorodka og Novomirgorod (begge på russiske hender). Tyskerne i dette område står i fare for å gå i en kjempofelle av enda større omfang enn den ved Korsun. De prøver å unngå faren ved flukt. Ved Uman og Kristinovka etterlot de seg lastebiler og tanks (500 tanks, av dem 200 Tigertanks i fullt brukbar stand, ikke 200 tog", som vi ved en beklagelig feiltagelse meldte mandag. Nå kaster tyskerne fra seg alt like til geværer. - Også lenger vest på den 2. armers front fortsetter det harde russiske press. Byen Lipovets og 60 andre steder øst for Vinnitsa ble befrikket mandag. - Fra den 1. ukrainske armers front meldes at russerne har inntatt byen Skalet 30 km SV for Tarnopol. Dessuten har de avskåret jernbanelinjen mellom Prosskurov og Gussjatin 70 km lenger SV. Derved har de hindret tyskerne i å benytte omveien om Gussjatin istedenfor den direkte forbindelse Prosskurov - Tarnopol på Odessa-Lwow-banen, som alt er tatt av russerne. Men samtidig har de avbrutt en av retrettveiene til Czernowitz og gjennom passene i Karpatene. Tyskerne innrømmer selv at de på enkelte punkter er kastet tilbake til utgangsstillingen for offensiven mot Russland i 1941. - Bare i områdene mellom Krivoj Rog og Kirovograd påførte den 3. ukrainske

arme tyskerne i forrige uke et tap på 20 000 faldne og 3000 sårede og 2500 fanger og tok et enormt krigsbytte som bl.a. omfattet mer enn 300 kanoner og 5000 motorkjøretøyer. Sammen med oppgavene fra den 2. arme ved Uman, viser disse tallene hvor prekær situasjonen er for tyskerne. Hvis de klarer å komme seg tilbake til Romania, vil de være praktisk talt avvæpnede, skriver en kjent britisk militærskribent. Russerne har pånytt rettet et kraftig luftangrep mot Tallinn. Militærtog, skip på havnen og ammunasjonsdepoter var blant de rammede mål. - Det bekreftes på vel underrettet hold at Hitler har utsett seg to nye syndebukker blant de øverstkommanderende på Østfronten. Det er feltmarskalk v. Kuchler som er fratatt kommandoen over "Heeresgruppe Nord" og blitt etterfulgt av major Model, og feltmarskalk v. Kluge på sentralfronten, som er etterfulgt av feltmarskalk Busch. v. Manstein i syd er foreløpig blitt stående; men hans stilling er sterkt svekket etter de katastrofale hendelsene i Ukraina, som har ført til at hele sørfronten nå er i oppløsning. - Tyskerne forbereder rømningen av Lwow, meldes til den polske regjering i London. De har iverksatt et fryktelig blodbad og drept over 10 000 polakker. Ofrene ble stilt opp i grupper og møiet ned med maskingevær. Etterpå ble likene lastet på lastebiler og kjørt ut av byen og begravet i massegraver. Massakerene har foregått dag og natt den siste uken. -

De tyske vasallstatene. Den russiske regjering har nå svart på den finske note. Ungarsk kringkasting siterer en finsk melding som går ut på at den finske utenrikskomite er innkalt til møte idag. - Det sies at Moskva har gitt finnene ennå et par dagers frist som blir å betrakte som en siste chance. Finsk radio meldte igår at russerne konsentrerer tropper i Murmansk mot Dietls nordarme. Dagens Nyheter (sv) skriver at det er meget farlig å støtte det finske håp om at noe er vunnet ved å søke ytterligere utsettelse. - Moskvakringkasteren slår idag Finland sammen med Romania og Ungarn og understreker at valget for alle tre står mellom enten å bryte ^{Hitler} med Tyskland og trekke seg ut av krigen eller å fortsette å gå under med det. Den tidligere romanske statsminister, prins Stirbej, er underveis til et sted i Midtøsten for å konferere med de allierte myndigheter, telegraferes fra Ankara. Lørdag deltok han i et møte i Ankara med ansvarshavende allierte personligheter. Korresondenten tilføyer at Storbritannia, USA og Russland handler i fellesskap. - I formiddag ble det foretatt en omfattende razzia på hovedjernbanestasjonen i Bucuresti. Alle reisende ble undersøkt og mange arrestert. Lørdag var det en liknende undersøkelse. - For et par dager siden henstilte fhv. generalstabssjef Jakobitsj til Antonescu øyeblikkelig å trekke de romanske hærer ut av Russland og etablere en forsvarslinje ved Prut for å dekke oljefeltene.